

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 listopada 2019 r. , znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał B. F. emeryturę od 31 sierpnia 2019 r. tj. od dnia nabycia uprawnień i podjął jej wypłatę od 1 września 2019 r. tj. od miesiąca , w którym zgłoszono wniosek o podjęcie wypłaty emerytury. W treści decyzji wskazano, że do obliczenia emerytury przyjęto: kwotę składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonej z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 434 020,09 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 475 104,93 zł , średnie dalsze trwanie życia tj.260,70 miesięcy. Wyliczona emerytura wyniosła 3 487,25 zł [(434 020,09 + 475 104,93) /260,70]. W treści decyzji organ rentowy wskazał ,że emerytura została naliczona bez rekompensaty ponieważ B. F. nie udowodniła 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy zaznaczył ,że wnioskodawczyni udowodniła staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 10 lat , 5 miesięcy i 27 dni oraz ,że do okresów pracy w szczególnych warunkach nie uwzględniono następujących okresów:

- od 7 października 1999 r. do 31 grudnia 2000 r. na stanowisku Kierownika Pracowni Organizacji i (...);
- od 1 stycznia 2001 r. do 31 sierpnia 2003 r. na stanowisku Kierownika Pracowni (...) Metodycznego i Kadry Kierowniczej;
- od 1 września 2003 r. do 31 sierpnia 2008 r. na stanowisku Kierownika Pracowni (...) Oświatą i (...) Metodycznego , gdyż nie były to prace w charakterze nauczyciela.

/decyzja k.20 - 22 plik I akt ZUS/

B. F. uznała powyższą decyzję organu rentowego za krzywdzącą i w dniu 21 listopada 2019 r. złożyła odwołanie wnosząc o jej zmianę. W uzasadnieniu złożonego odwołania B. F. wskazała ,że w okresach zakwestionowanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wykonywała prace w charakterze nauczyciela , a sprowadzały się one do prowadzenia zajęć dydaktycznych dla kadry kierowniczej i nauczycieli wszystkich typów szkół i placówek oświatowych.

/odwołanie k.3 - 4/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.13 – 13 odwrót/

Wyrokiem z dnia 8 lipca 2020 r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie B. F. od ww. decyzji.

/wyrok k.28/

Na skutek apelacji B. F. wyrokiem z dnia 18 marca 2021 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że Sąd Okręgowy ponownie rozpoznając sprawę winien poczynić ustalenia faktyczne , co do ilości czasu jaki w spornym okresie wnioskodawczyni poświęcała na wykonywanie obowiązków kierownika oraz czasu jaki poświęcała na wykonywanie obowiązków nauczyciela oraz nauczyciela – konsultanta.

/wyrok wraz z uzasadnieniem k.79 – 81 odwrót/

Sąd Okręgowy przy ponownym rozpoznaniu sprawy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni B. F. urodziła się (...) B. F. legitymuje się wykształceniem wyższym magisterskim z przygotowaniem pedagogicznym oraz posiada stopień zawodowy nauczyciela dyplomowanego.

/okoliczności bezsporne/

W dniu 2 sierpnia 2019 r. B. F. złożyła wniosek o emeryturę , po którego rozpatrzeniu wydano zaskarżoną decyzję.

/wniosek k.1 - 4 plik I akt ZUS , decyzja k.20 - 22 plik I akt ZUS/

Do stażu pracy w warunkach szczególnych Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaliczył B. F. następujące okresy zatrudnienia:

- od 1 maja 1989 r. do 30 czerwca 1989 r. na stanowisku nauczyciela w Szkole Podstawowej nr (...) w S..

- od 1 września 1989 r. do 6 października 1999 r. na stanowisku nauczyciela - wizytatora w Delegaturze Kuratorium (...) w Ł. z siedzibą w S..

- od 1 września 2008 r. do 31 grudnia 2008 r. na stanowisku nauczyciela - konsultanta ds. organizacji i zarządzania w Wojewódzkim Ośrodku (...) w S.. Łącznie 10 lat , 5 miesięcy i 27 dni.

/okoliczności bezsporne/

W okresie od 7 października 1999 r. do 1 września 2019 r. B. F. była zatrudniona w Wojewódzkim Ośrodku (...) w S. , a przed 1 stycznia 2009 r. wykonywała pracę na następujących stanowiskach pracy:

- Nauczyciel - konsultant ds. organizacji i zarządzania - od 7 października 1999 r. do 31 grudnia 2000 r. z powierzonymi zadaniami kierowniczymi.

- Kierownik Pracowni Organizacji i (...) - od 7 października 1999 r. do 31 grudnia 2000 r.

- Nauczyciel - konsultant ds. wspierania doradztwa metodycznego i kadry kierowniczej od 1 stycznia 2001 r. do 31 sierpnia 2008 r.

- Kierownik Pracowni (...) Metodycznego i Kadry Kierowniczej od 1 stycznia 2001 r. do 31 sierpnia 2003 r.

- Kierownik Pracowni (...) Oświatą i (...) Metodycznego od 1 września 2003 r. do 31 sierpnia 2008 r.

/świadectwo pracy k.6 - 6 odwrót plik I akt ZUS , dokumentacja k.5 – 12/

W spornym okresie wnioskodawczynię obowiązywała tygodniowa norma czasu pracy wynosząca 40 godzin, przy czym 35 godzin zajmowało jej prowadzenie zajęć dydaktycznych W ramach zajęć dydaktycznych B. F. prowadziła szkolenia dla kadry kierowniczej , dyrektorów , czy też kadry nadzorczej takie jak: kursy , warsztaty , seminaria , konferencje. Prowadzenie zajęć dydaktycznych zajmowało jej 7 godzin dziennie, a pozostała godzina dobowej normy czasu pracy była przez wnioskodawczynię przeznaczona na wykonywanie czynności kierowniczych , czy też przygotowanie się do zajęć. W związku z zajmowanym stanowiskiem, wnioskodawczyni otrzymywała wynagrodzenie stosownie do przepisów regulujących wynagrodzenie nauczycieli oraz dodatek funkcyjny w związku z pełnieniem obowiązków kierownika (stosownie do uchwał samorządu województwa (...)).Funkcję kierownika wnioskodawczyni pełniła do dnia 31 sierpnia 2008 r.

/zeznania świadka U. K. min.00:02:25 – 00:08:07 , zeznania wnioskodawczyni min.00:09:04 – 00:16:41 rozprawy z dnia 26 stycznia 2022 r. , płyta CD k.127 , dokumentacja osobowa wnioskodawczyni k. 129 , zaświadczenie 98 – 99/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy, w tym w aktach ZUS oraz załączonych aktach osobowych wnioskodawczyni ze spornego okresu, a także zeznań samej wnioskodawczyni i świadka, którzy zgodnie zeznali na czym konkretnie polegała praca skarżącej w badanym okresie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania było rozstrzygnięcie, czy wnioskodawcy przysługuje prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z dyspozycją art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017 r., poz. 664) określa warunki nabywania prawa do emerytur i rekompensat przez niektórych pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, zwanych „emeryturami pomostowymi”, o których mowa w art. 24 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1383 z późn. zm.).

Stosownie do treści art. 2 ust. 5 w/w ustawy o emeryturach pomostowych, rekompensata jest to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabędą prawa do emerytury pomostowej.

W myśl art. 21 ust. 1 w/w ustawy, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Ust. 2 art. 21 stanowi, że rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Przesłanka negatywna została zawarta w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Jest nią nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Treść art. 21 ust. 2 w/w ustawy może budzić wątpliwości i jego interpretacji należy dokonywać przy uwzględnieniu uregulowania zawartego w art. 2 ust. 5 ustawy zgodnie, z którym użyte w ustawie określenie rekompensata oznacza odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabędą prawa do emerytury pomostowej. Rekompensata jest zatem odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które rozpoczęły pracę przed 1 stycznia 1999 r. i nie nabędą prawa do emerytury pomostowej, w zamian za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (analogiczne stanowisko zajął Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 25 listopada 2010 r. (K 27/09, OTK-A 2010, Nr 9, poz. 109).

Skoro, jak wynika z powyższego, celem rekompensaty jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, to przesłanka negatywna, o której mowa w art. 21 ust. 2 ustawy, na co wskazuje wykładnia funkcjonalna tego przepisu, zachodzi w przypadku pobierania emerytury przyznanej w obniżonym wieku emerytalnym np. na podstawie art. 46 w zw. z art. 32 lub 39 czy też art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 14 grudnia 2015 r., lex nr 1979477).

Art. 23 ust. 1 w/w ustawy stanowi, że ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę.

Rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o których mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 23 ust. 2 w/w ustawy). Jako dodatek do kapitału początkowego, razem z kapitałem początkowym podlega waloryzacji.

Zgodnie z §15 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) nauczyciel, wychowawca lub inny pracownik pedagogiczny wykonujący pracę nauczycielską wymienioną w art.1 pkt 1-7 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 1982 roku, nr 3, poz. 19 ze zm.), określoną w tej ustawie jako

praca zaliczona do I kategorii zatrudnienia, nabywa prawo do emerytury na zasadach określonych w §4 i jest uważany za wykonującego prace w szczególnym charakterze.

Bezspornym jest w rozpoznawanej sprawie, że wnioskodawczyni nie nabyła prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. ZUS zakwestionował, że praca wykonywana przez wnioskodawczynię w okresach od 7 października 1999 r. do 31 grudnia 2000 r. na stanowisku Kierownika Pracowni Organizacji i (...), od 1 stycznia 2001 r. do 31 sierpnia 2003 r. na stanowisku Kierownika Pracowni (...) Metodycznego i Kadry Kierowniczej oraz od 1 września 2003 r. do 31 sierpnia 2008 r. na stanowisku Kierownika Pracowni (...) Oświata i (...) Metodycznego była pracą w szczególnych warunkach, z uwagi na to, że wnioskodawczyni nie pracowała wówczas w charakterze nauczyciela. Pozostałe przesłanki nabycia prawa do rekompensaty nie były kwestionowane przez organ rentowy.

W rozpoznawanej sprawie nie budziło wątpliwości, że wnioskodawczyni w spornych okresach był zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy w Wojewódzkim Ośrodku (...) w S. i obowiązywała ją tygodniowa norma czasu pracy wynosząca 40 godzin, przy czym 35 godzin zajmowało jej prowadzenie zajęć dydaktycznych W ramach zajęć dydaktycznych B. F. prowadziła szkolenia dla kadry kierowniczej, dyrektorów, czy też kadry nadzorczej takie jak: kursy, warsztaty, seminaria, konferencje. Prowadzenie zajęć dydaktycznych zajmowało jej 7 godzin dziennie, a pozostała godzina dobowej normy czasu pracy była przez wnioskodawczynię przeznaczona na wykonywanie czynności kierowniczych, czy też przygotowanie się do zajęć. W związku z zajmowanym stanowiskiem wnioskodawczyni otrzymywała wynagrodzenie stosownie do przepisów regulujących wynagrodzenie nauczycieli oraz dodatek funkcyjny w związku z pełnieniem obowiązków kierownika (stosownie do uchwał samorządu województwa (...)).

W tym miejscu wskazać należy, że w treści art. 42 Karty Nauczyciela uregulowane są zasady dotyczące ustalania obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze zajęć dla poszczególnych stanowisk i typów szkół. Skoro zatem wnioskodawczyni wykonywała powierzone jej obowiązki nauczyciela – konsultanta w przewidzianej dla jej stanowiska normie czasu pracy, to okoliczność pełnienia przez nią dodatkowej funkcji kierownika nie ma żadnego znaczenia dla oceny, czy jej praca była pracą wykonywaną w szczególnym charakterze. Nawet zaś gdyby hipotetycznie przyjąć, że powierzenie funkcji kierownika skutkowało zmniejszeniem obowiązującej wnioskodawczynię normy czasu pracy na stanowisku nauczyciela, to wskazać należy, że obniżenie tygodniowego wymiaru zajęć bądź zwolnienie od obowiązku realizacji zajęć przez organ prowadzący placówkę (art. 42 ust. 7 KN) nie powoduje, że zmiana ulega podstawa wymiaru czasu pracy, będącego kryterium istnienia prawa do rekompensaty z art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych. Zgodnie z art. 42 ust. 5 Karty Nauczyciela, praca wykonywana w oparciu o ustalenia z ust. 7 powyższej ustawy jest traktowana, w zakresie uprawnień pracowniczych, jako wykonywana w pełnym wymiarze zajęć (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 13 października 2016 r., III AUa 810/16).

Reasumując, zgromadzony materiał dowodowy świadczy o tym, iż B. F.

również w okresach nieuwzględnionych przez organ rentowy, tj. od 7 października 1999 r. do 31 grudnia 2000 r., od 1 stycznia 2001 r. do 31 sierpnia 2003 r. oraz od 1 września 2003 r. do 31 sierpnia 2008 r. wykonywała pracę w szczególnym charakterze w rozumieniu § 15 i 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983.8.43) świadcząc pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przy czym w spornym okresie pracę nauczycielską łączyła z pełnieniem obowiązków kierownika - co jednak nie pozbawia jej prawa do rekompensaty na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r. 1924 z późn. zm.). Mając na uwadze powyższe nie ulega wątpliwości, że wnioskodawca pracował w szczególnych warunkach przez ponad 15 lat oraz, że spełnione zostały wszystkie pozostałe przesłanki do nabycia prawa do rekompensaty przewidzianej w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

A zatem Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał B. F. prawo do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem

doręczyć wnioskodawczyni.

S.B.